

Hur kul som helst

- på barns villkor

Medan vintern lägger sig över Sverige är det sommar och varmt i Australien.

Barnparken på Royal Botanic Gardens i Melbourne har just firat sin tioårsdag med att inviga en utökning av parken. Här är målet att barn i alla åldrar ska stimuleras att leka, skapa och lära.

text: Lena M Fredriksson, bilder: Children's Garden i Melbourne

BOTANISKA TRÄDGÅRDEN I Melbourne öppnade redan 1846, elva år efter att staden grundades. Men sedan dröjde det alltså drygt 150 år till innan barnavdelningen, the Ian Potter Foundation Children's Garden, kom till. Det blev en genomtänkt och inspirerande trädgård.

– Vi ville skapa en trädgård där barnen kunde njuta av olika naturtyper och samtidigt kunna utveckla ett intresse, eller en passion, för växter, säger Richard Barley, som var chef för Royal Botanic Gardens i Melbourne när Children's Garden skapades, och som nu är hortikulturchef på

Royal Botanic Gardens, Kew, i London.

Det första steget mot en barnpark i botaniska trädgården var att hitta finansiering. Marken fanns redan, den hade frigjorts när ett par andra trädgårdar slogs ihop. Finansieringen löstes genom donationer av privatpersoner, företag och framför

allt från stiftelsen Ian Potter Foundation.

Richard Barley berättar att Royal Botanic Gardens i Melbourne använde ett eget designteam som i en fri och kreativ process med massor av modellbyggande och idéspånande fick skapa barnens egen trädgård.

– Det var väldigt bra att använda egna, anställda landskapsarkitekter, säger Richard Barley. De hade god kunskap om vårt område och våra växter och kunde arbeta utifrån våra förutsättningar. Man måste akta sig för att lägga vuxensynpunkter på

vad vi tror att en barnträdgård ska innehålla – det är viktigt att utgå från barnen.

För att kunna göra det bjöd man in skolor och iakttog vad barnen gillade att göra. Tanken var att ta vara på fantasi, nyfikenhet och lekfullhet för att ge barnen en positiv syn på naturen och miljön.

OMRÅDET VAR PÅ omkring 5 000 m² och delades in i flera mindre delar med olika teman. Målet var att göra det hela en magisk plats där barnen kunde gräva, plantera, bygga, kladda, gömma sig, utforska och få livslånga minnen och lärdomar om sig själva och omvärlden.

Barnparken på Royal Botanic Gardens i Melbourne, Australien, är en härlig och vild plats, där barnen kan utforska, inspireras och lära sig massor.

Med utgångspunkt från iakttagelser om vad skolbarnen tyckte om att göra skapades lövsalar, tunnlar genom växtlighet, en våtmark, ett bergspass, en bambuskog, en lavendellabyrinth, ett djungelliknande område kring en grotta och en trädstam från ett träd som vuxit före istiden samt en köks-trädgård för egna odlingar. En bäck slingrar sig från regnskogs/djungelområdet fram till dammen, där det finns nät, simglasögon, mikroskop och ett bibliotek för vidare studier.

Allt är anpassat i en skala som passar barn och det är tillgängligt för personer med funktionshinder av olika slag.

Det skapades en tydlig entré från den vanliga botaniska trädgården och till barn-

I dammen finns det både växter och djur. Hävar och annan utrustning går att låna.

Parken är utformad för att vara säker men ändå tillåtande, utmanande och väldigt, väldigt rolig.

Konsten att odla lärs ut i köksträdgården.

Parken har anpassats för både små och lite större barn. Det finns också lugna oaser att fika eller vila i.

Här får barnen alla möjligheter att bli både blöta och smutsiga, samtidigt som de utforskar omgivningarna.

I den nyöppnade delen finns en samlingsplats med hängmattor.

parken, via en spiral som markerade att "här händer något nytt". Samma plats användes som in- och utgång, för att barn som tappats ur sikte i barndelen inte skulle kunna komma så långt utan att hittas.

– En av våra viktiga lärdomar var att om man ordnar en sandstrand och en damm så rusar barnen rakt i det första de gör. Vi ändrade detta och la ut mer stenar i vägen, så att det inte skulle

Richard Barley
FOTO: LENA M. FREDRIKSSON

gå för kvickt för barnen att ta sig ut i vattnet. Och vi hade krav på att vattnet skulle vara tillräckligt levande för växter och djur att bo i och tillräckligt rent för att inte vara skadligt om barn drack det.

REDAN FRÅN STARTEN har Children's Garden dragit massor med besökare. Nu räknar man med omkring 250 000 besökare varje år. Eftersom man var mycket noga med att välja tåli-

ga växter i rätt storlek behövs inte särskilt mycket underhåll. Men parken är stängd under två vintermånader varje år, då det underhåll som krävs utförs.

För att skolklasser och andra grupper skulle ha en given plats i trädgården fick parken några specialdesignade byggnader för dessa ändamål. De har kommit väl till pass. Nu besöker årligen cirka 20 000 elever i alla åldrar parken för att lära mer om natur och växter.

I samband med tioårsjubileet öppnades

ett nytt område i Children's Garden där bland annat en ny gräsplan för samlingar, en bananskog och en "öde-ö-del" med hängmattor och en konstinstallation ingår.

ANDREW LAIDLAW är trädgårdsarkitekt på Melbournes Royal Botanic Gardens, och han är stolt över att Children's Garden är ett sådant populärt besöksmål.

– Det är en utmaning för föräldrarna att få med sig barnen hem, säger han. Parken är designad för att utveckla barns lek och

det är just vad den gör. De kan leka i timmar!

Detta, menar han, görs bättre med fria och öppna miljöer än om det tydligt framgår vad varje yta är tänkt för. Barnens fantasi ska få avgöra vad de tar sig för.

En viktig avdelning, som faktiskt har ett tydligt syfte, är köksträdgården, där barnen får lära sig var mat kommer ifrån: hur man planterar, sköter om sin odling och komposterar, till exempel.

Här finns pedagogisk personal som er-

bjuder program av olika slag och på olika teman till besökarna, om de inte vill vandra runt och utforska området på egen hand. Hela Children's Garden är utformad för att både stimulera kreativiteten och på ett positivt sätt ge utökad kunskap om naturen, växter och den miljö som omger oss alla.

En förhoppning hos personalen är att det ska bidra till att stärka besökarnas vilja att värna om miljön.